

Järjestöjen ja seurakuntien yhteistyön toimintaperiaatteet jatkossa

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 24.03.2025 § 15
434/00.01.01.01/2025

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluehallitus antoi kokouksessaan 7.11.2023 § 341 toimeksiannon arvioida toimielinrakennetta seuraavaa valtuustokautta varten. Toimielinrakenteen arviointi toteutettiin syksyllä 2024. Toimielinrakenteen arviointia ja valmistelua ohjasivat seuraavat periaatteet: strategia, ihmislähtöisyys, vahva järjestäjä, kumppanuus, integraatio, kansanvaltaisuus, resurssiviisaus sekä hyvä hallintotapa.

Arviointiprosessin aikana toteutettiin marraskuussa 2024 toimielinten itsearviointi sähköisellä kyselyllä, työpajatyöskentely sekä esittelijän ja puheenjohtajan parihaastattelut joulukuussa.

Sekä palveluntuottajien että järjestöjen ja seurakuntien itsearvioinnissa nousi esiin nykyisen hallinnollisesti muodollisen vaikuttamistoimielimen rajaava vaikutus osallisuuteen. Itsearvioinnissa todettiin, että jatkokehittäminen ja uudistaminen on tarpeellista, kuitenkin varmistaen, että toimijoille on olemassa hyvinvointialueen koolle kutsuma pitkäjänteinen, rakenteellinen vaikuttamiskanava.

Kuten muissakin toimielimissä, järjestöjen ja seurakuntien itsearvioinnissa yhteinen työskentely oli koettu merkitykselliseksi ja ilmapiiri vaikuttamistoimielimessä on ollut hyvä. Noin 11 % vastaajista arvioi, ettei vaikuttamistoimielin ole pystynyt vaikuttamaan päätöksentekoon toivotulla tavalla. Kokouksissa käsiteltäviä asioita on paljon, riittävälle perehtymiselle ei ole aikaa ja kaikki asiat eivät ole toimielimen näkökulmasta oleellisia. Arvioinnissa nousi lisäksi esille, että toimielinten määrä on suuri hyvinvointialueella ja esitettiin toive keskittyä enemmän järjestöjen ja seurakuntien tärkeisiin asioihin. Määrän lisäksi tärkeämpää olisi turvata monipuoliset osallisuusmahdollisuudet sekä seurata osallisuuden vaikutuksia.

Aluehallitus on käsitellyt kokouksessaan 4.3.2025 Keski-Suomen hyvinvointialueen toimielinrakenteen arviointia ja hallintosäännön muutoksia 1.6.2025 lukien. Aluehallitus on päättänyt esittää aluevaltuustolle hyväksyttäväksi uuden toimielinrakenteen ja sitä vastaavat hallintosäännön muutokset 1.6.2025 alkaen. Esitettyyn muutokseen liittyy myös muutokset vaikuttamistoimielinrakenteeseen, jotka koskevat hallintosäännön §29.

Aluevaltuusto käsittelee aluehallituksen esitystä uudelleen 18.3.2025 ja palveluntuottajien vaikuttamistoimielin jatkaa omaa työtään tämän käsittelyn perusteella 19.3.2025. Valtuustokauden vaihtuessa on tärkeää jatkaa tulleen palautteen perusteella yhteistyön kehittämistä. Hyvinvointialue näkee, että laaja-alainen yhteistyö järjestöjen ja seurakuntien kanssa on äärimmäisen tärkeää ja tätä on tarkoitus ylläpitää ja kehittää jatkossakin. On tärkeää turvata keskusteluun ja yhteistyöhön osallistuvien monipuolinen osallistuminen, järjestöjen monimuotoisuus sekä alueellinen kattavuus. Näin varmistetaan näkemysten monipuolisuus ja vaikuttava kehittäminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen koko Keski-

Suomen hyvinvointialueen alueella. Yhteistyössä turvataan pitkäjänteinen vaikuttaminen ja seuranta. Näkemysten ja kannanottojen saattaminen valmistelijoiden työn tueksi sekä päätöksentekijöille on tärkeää ja tullaan mahdollistamaan jatkossa entistä laajemmin.

Talous

Toimivalta

Hallintosääntö § 29

Toimintasääntö § 2

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin käy keskustelun yhteistyön periaatteista ja linjauksista seuraavalle valtuustokaudelle.

Asian kokouskäsitely:

Arto Lampila esitteli pohjaesitystä vaikuttamistoimielimen jäsenille klo 9:52-10:00.

Hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 9:54.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin. Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin lakkaa toimimasta tulevilla valtuuskaudella 1.6.2025 alkaen. Uudessa esitysehdotuksessa järjestöt ja seurakunnat muodostaisivat yhteisen avoimen järjestöfoorumin. Arto Lampilan esitysehdotuksen pohjalta järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin antoi asiaan kommentteja toimintamallin kehittämiseen.

Arto Lampila toi esille, että avoimuus mahdollistaisi sen, että foorumiin voidaan kutsua mukaan tahoja, joita käsiteltävät asiat koskevat. Keskusteltiin siitä, että toimintamallin avulla voitaisiin tavoittaa uusia järjestöjä ja yhdistyksiä sekä laajentaa järjestö- ja seurakuntakentän osallistumista yhteistyöhön. Tämä mahdollistaisi pienten järjestöjen ja toimijoiden edustuksen koko maakunnan alueelta. Hybridimuotoinen kokoontuminen ja tilaisuuden tallentaminen mahdollistaa katsomisen jälkikäteen ja avoimien kommenttien antamisen.

Vaikuttamistoimielin korosti, että toimintamallin vaikuttavuuden pohtiminen on tärkeää, jotta järjestöjen ja seurakuntien tavoitteet kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi huomioidaan hyvinvointialueen valmistelussa ja päätöksenteossa.

Nähtiin hyvänä, että tutustutaan muiden hyvinvointialueiden järjestöyhteistyömalleihin, kuten neuvottelukuntien toimintaan.

Järjestöfoorumista koottavalla ydinryhmällä on merkittävä vastuurooli. Myös ydinryhmän valintatapa puhututti. Ydinryhmään kuuluvilla pitää olla järjestöjen ja seurakuntien luottamus. Tuotiin esille myös Järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydän roolin merkitys uudessa toimintamallissa. Kumppanuuspöydän merkitys saattaa jopa kasvaa. Huolena esitettiin, että

mallissa lausuntojen ja kannanottojen teon vastuu jää niille järjestöille, jotka osallistuvat foorumiin ja padlet -työskentelyyn. Malliin ei liity pysyvää osallistujarakennetta, jonka seurauksena foorumeiden osallistujajoukko vaihtelee. Pahimmillaan järjestöjen yhtenäistä näkökulmaa ei saada käsiteltäviin asioihin ja pitkäjänteistä kehittämistä ei synny.

Uusi toimintamalli mahdollistaisi toisaalta ilmiöpohjaisen asioiden käsittelyn.

Asian käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.